

PAPER DETAILS

TITLE: Soyadi Kanunu ve Bu Konuda Yapilan Tartismalar

AUTHORS: Mithat ATABAY

PAGES: 0-0

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/102035>

ABSTRACT

MARAS AND MUSTAFA KEMAL IN THE NATIONAL STRUGGLE

After the Moudros Armistice, signed in 30 October 1918, the British invaded Mosul on 3rd. November of 1918 and Antep on 1st. January of 1919. Moreover, they invaded Maras on 22nd. January of 1919, justifying the invasion with article the 7th of the Armistice. At this time, Mustafa Kemal was in Istanbul. Having appointed as the inspector of 9th Army, Mustafa Kemal set off to Samsun, where he would establish ties with all army divisions and start to organize National Struggle. As the leader of the National Struggle, he had important decisions taken about Maras during the Sivas Congress, lasted from 4 September to 11 September 1919. The British evacuated Maras and the French occupied it, according to Syria Treaty reached on 15 September 1919. This increased the hope of the Armenians for an independence state because the French were pro-Armenians. In his declaration, Mustafa Kemal called the Syria Treaty as an unjust one. During the French occupation, on 31 October, "Sütcü İmam Event" and on 28 November, "Flag Event" took place. In Maras defence, absence of cooperation between the British and the French encouraged M. Kemal. As the fightings continued in the city, Mustafa Kemal asked help for the people of Maras by his declarations. At the end, after 22 days of insentive fightings, the French forces left the city at the night of 10/11 February 1920.

Key Words: Mustafa Kemal Atatürk, Maras, Turks, The British, The French, The Armenians,

SOYADI KANUNU
TAR

İnsanlara birer aile ismi t vatandaşlık bağının güçlendirilmesi etmektedir. Bu bağlamda so Cumhuriyeti'nin modern bir toplu reformdan birisi olarak değerlendiril kanunu uygulamasının lüzumuna d söz konusu mutabakat yasanın y yaşanmasını engelleyememiştir. Ç ayrıntılar üzerinde durmuşlardır görüşler sonuçta bir soyadı kan 1940'lı yıllarda, Pan-Türkist ceph bunun konumuz açısından büyük bi

Anahtar Kelimeler: Soyadı kan

Milli Mücadelenin başarı ile devleti görüşünün de bir zaferi say zaferin simgesidir. Bundan son değişiklikler yaratacak olan pek devletin dininin "İslâm" olduğu çıkarılmasıyla birlikte toplumsal y geliştirecek ve kişilerin vatandaş kökleştirecek kanunlar çıkarılmıştır

Cumhuriyetin ilânıyla beraber kamuoyunun Atatürk'ün sadece bir kültürel inkılâpların da önderi ola

* Yrd. Doç. Dr., Çanakkale Onsekiz Mart Ü
1 Niyazi Berkes, *Türkiye'de Çağdaşlaşma*, A
2 Kalkınma İçin Bölgesel İşbirliği (RCD
İnkılâbını "Atatürk Önderliğinde Kültür L
Kültür Devrimi, Kalkınma İçin Bölgesel
Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü, Ankara 197

gibi, Mustafa Kemal Atatürk, topluma ulus bilinci kazandırmak için dil, tarih ve kültür çalışmalarına büyük bir önem verdi. 15 Nisan 1931'de Türk Tarihi Tetkik Cemiyeti'ni kurarak, Türk milletinin engin tarihinin araştırılması ve ortaya çıkarılan verilerin tüm bilim dünyasının kullanımına sunulması hedefi, aynı zamanda milletin kendine güvenini kazanmasını amaçlamaktaydı. 12 Temmuz 1932'de ise Türk Dili Tetkik Cemiyeti kurulmuş ve cemiyetin koruyuculuğunu da Mustafa Kemal Atatürk üstlenmişti. Bu cemiyetin amacı da “*Türk dilini incelemek ve elde edeceği sonuçları yayınlayıp yaygınlaştırmak*” şeklinde belirlenmişti.

Tarih ve dil konusundaki çalışmalar aynı zamanda toplumsal kimliğin ortaya çıkarılması konusundaki çalışmaların da özünü teşkil eder. Toplumu oluşturan kişinin her şeyden önce vatandaşlık bilincine erişmesi, bu bilince erişmek için ise kendini, ailesini, geçmişini tanıması ve bilmesi gerekmektedir. Osmanlı toplumunda kişinin kendisinin hangi aileye mensup olduğu konusu, kişinin adının babasının adı ile birlikte söylenmesi veya yazılması ile çözülmeye çalışılmıştı. Ayrıca ailenin özelliklerini ise çeşitli lâkaplar ifade etmekteydi. Ancak bu kullanımlar tüm toplumu, milleti kapsayacak nitelikte olmadığı gibi toplumsal yaşamda, devlet kayıtlarının tutulmasında ve işlemlerinde karışıklıklara da neden olmaktaydı. Tüm bu karışıklıkların giderilmesi için, belirli kurallar çerçevesinde aile reisinin seçeceği ve tüm aileyi kapsayacak ve gelecekte de kullanılacak bir “*soyadı*” almaları yoluna gidildi. Soyadı Kanunu, gerek Meclis görüşmeleri sırasında gerekse kanun kabul edildikten sonra çeşitli tartışmalara neden oldu.

Soyadı Kanun Tasarısı, 11 Mart 1933 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne verildi³. Tasarının gerekçesinde şöyle deniliyordu⁴: “*Her aile ve her kişi için bir soyadı taşımak yüzyıllardan beri yerleşmiş bir gelenektir. Bizde ise bu hal isteğe bağlı bırakılmış olduğundan bugün görülen şekil meydana gelmiştir. Çok eskiden Türkler arasında soyadı kullanma ve hatta uzun zaman soy şecerelerini saklamanın, evlenme yada herhangi bir iş için kişiler hakkında inceleme yapılırken her şeyden önce soyu aramanın bir töre olduğu görülür. Bugün de köylerde soyadı olmayan ve kullanmayan bir aileye ve ferde tesadüf edilmez. Medenî Kanunda 25, 26, 153, 259'uncu maddelerinde soyadına ait*

hükümler konmuştur. Şu vaziyet haline koymak ve bunları nüfus üzerine tasarruf hakkını tespit edilmiştir”. Ayrıca soyadlarının ve bu konuda “*Soyadlarını görülmeyeceğinden makûl ve lüzum değiştirilme işi idare heyetlerinin Dahiliye Vekâleti'nin tasdikine görenlere de mahkemeye müracaat*

Soyadı Kanun Tasarısı 6 Komisyon 11 Aralık 1933 tarihli Başkanlığı'na sunmuştur. İçişleri zabıt unvanlar ile karıştırılmasından ihtimalleri nazarı itibara alınarak olarak kullanılmasına cevaz verileceğinden aşiret ve yabancı mücaiz görülmemiştir” ifadesine yer karşılaşılabilecek sıkıntılara engel olur

Tasarı, Meclis genel kurulunda Bey⁶, “*Nüfus Kanununa zeyl olarak ikinci maddesinde de “soyadı öz toplanma bir kelime olarak yazılabilir edatlar ve herhangi dil ve âdet icad edilince mutlaka soyadı da beraber baba adı beraber kullanılacak olur ve imza ve damgalarda söz ve so “gil” işareti bir “G” harfiyle kısaltılabilir.*” diyerek soyadını Adalet Komisyonu⁷ raporunda ise lâyiha'nın birinci maddesinde vaz

³ Mahmut Goloğlu, *Tek Parti Cumhuriyeti (1931-1938)*, Ankara 1974, s. 130.

⁴ TBMM Zabıt Ceridesi, c. XXIII, Devre: IV, İctima: 3, I. Oturum, Ankara 1934, s.2.

⁵ a.g.e., s. 6.

⁶ a.g.e., s.2-3.

⁷ a.g.e., s. 7.

kâffesinde öz adından sonra yazıla gelmekte olduğundan Dahiliye Encümeninin sair milletlerce müttehaz usulden ayrılmamak gayesine matuf tadili muvafık görülmüş" denilmektedir. Kanun tasarısı Adliye Komisyonunda görüşülürken Manisa milletvekili Refik Şevket İnce⁸ "(Soy) adının (san) adı olması ve (soy) adının sona ve (öz) adın öne yazılması mecburiyetinin kaldırılması" görüşünü dile getirmiş" ve komisyon raporuna şerh düştü. Komisyonlardan gelen raporların tamamlanması ile kanun tasarısının TBMM'nde görüşülmesine karar verildi.

Muğla milletvekili Nuri Bey'in kanun teklifi, hükümetin tasarısı ile İçişleri ve Adalet Komisyonlarının raporları 16 Haziran 1934 tarihinde TBMM'nde görüşülmeye başlandı.

Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde Soyadı Kanunu konusunda ilk sözü Bursa milletvekili Refet Bey⁹ aldı. Refet Bey, soyadı meselesinde çok geç kalındığını belirttiikten sonra Medeni Kanunun kabulünden hemen sonra bunu çıkarılması gerektiğini; çünkü Medeni Kanunun 25, 26, 126, 141, 153, 247, 257, 259 ve 312. maddelerinde soyadlarına ait hükümler bulunduğunu ileri sürmüş ve bu tasarımı Adalet Bakanlığı'nın hazırlaması gerekirken İçişleri Bakanlığı'nın hazırlaması üzerinde eleştirilerde bulunmuştu. Refet Bey, Soyadı Kanunu dolayısıyla Nüfus Genel Müdürü Galip Bey'le incelemeler yapmış, Ankara'nın Helvacı Mahallesi'ne ait yetmişyedi, Kalaba Köyü'ne ait ondokuz, Peçenek Köyü'ne ait kırkdokuz, Gecek Köyü'ne ait otuzüç ve Solfasol Köyü'ne ait doksandört ailenin aile isimlerini ele almıştı. Kalaba Köyü'nden beş, Gecek Köyü'nden bir ve Solfasol Köyü'nden bir ailenin aile isminin olmadığını belirterek, Türklerde aile isminin kullanılmasının gelenekleşmiş olduğunu, Türk tarihinin bunu ispatladığını ifade etmiş, ancak son yıllarda İstanbul, İzmir, Bursa gibi büyük şehirlerde oturanların aile isimlerini terk ettiğini asıl meselenin soyadlarında değil, öz adlarda olduğunu iddia etmiştir. Refet Bey, Soyadı Kanununun eksik bir kanun olduğunu belirterek şöyle diyor¹⁰: "Küçük atlar (adlar) herşeyden evvel, hatta soyadından evvel, ıslahı lâzım gelen bir mevzudur... Bu öz atlar (adlar) işini halletmeden bu kanunu çıkarmak, işi yarım

birakmak olur. Hülâsa şunu demek fiilen mevcut telâkki etmiştir. müsecceldir. Bunları yok farz eder ve tarihten ders almamaktır

Refet Bey, Fransız İhtilâl söz eder ve kanun yürürlüğe girendiğerlerini dile getirir: "89 müracaat ederek; isminin Lib hükümet bunu tescil etmemiş. C ihtilaf meclisi derhal kendisine istediği ismi taşımakta hürdür de teşevvüşler vukua gelmiş ki, zab Çok münasebetsiz ve gülünç is edilmiş olduğu anlaşıyor ve y butlan çekiliyor". Refet Bey, bu bağdaştırmaktadır: Bu kanun is Kanundan maksat, her ferdin katiyen tespit etmektedir. Bir a tamamen sabit olur. Bu inzibati n i nazarından da lâzımdır. Faka kaldığımız için maksadı tamame kimse aile ismini değiştirmek isten kanun çıkınca yeni bir iş yapıyo tuhaf isimler meydan alacaktır. Olmayan varsa da pek azdır. harfiyen tercüme ettik. Bu da, oradan alabilirdik".

Refet Bey'in Soyadı Kanu Bakanı Şükrü Kaya¹¹ cevap vermiş itilaf kanun tasarısının yazılış tarafından düzeltilebilir. Refet Bey ilişkili eleştirilerine Şükrü Kaya k

⁸ a.g.e., s. 8.

⁹ a.g.e., s. 191-192.

¹⁰ a.g.e., s. 192-194.

¹¹ a.g.e., s. 196.

görüşü şudur: “Bence kanun-ı medenî, buradan Meclisten çıkan kanun-ı medenîdir. Kanun-ı medenînin Salı ile buradakinin hiçbir münasebeti yoktur. Bu kanun İsviçre kanun-ı medenîsi değildir. Kanunun yanlışına bakarak, onu şu veya bu şekilde tenkit etmek caiz değildir. Bu kâpiya yol açmayalım, sonra elimizdeki kabul edilmiş kanunu münakaşaya mesağ vermiş oluruz. Aslı, tercümesinden başka olabilir. Buna yanlış denemez. Türk vaz-ı kanunu onu öyle görmüş, öyle tespit etmiştir, denebilir”.

İsim değiştirme konusunda ise Şükrü Kaya, Refet Bey’e katılmaz. Şükrü Kaya, “Kanun isimleri mevcut farz ediyor diyorlar. Mevcut farz etmekle isim, mevcut olabilir mi? Avrupa’da isim değiştirmek şöyle güçtür, böyle güçtür, diyorlar. Şimdiye kadar mahkemelerimize böyle bir dava gelmiş midir? Gelmemiştir, çünkü zaten kullandığımız bir şeydir. Aile ismi ne sicilde, ne askerlikte, ne de başka bir yerde lâzım olmamaktadır. Bir kimseye yalnız isim ve şöhretini sorarlar. Nüfus tezkeresine bakmaksızın hüviyetini tayin ederler” kanun tasarısını savunur.

Refet Bey, yapılması gereken diğer bir işin de varolan aile isimlerinin aileye ait olduğu, bu hakkın ticarî bir mal olarak değerlendirilmemesi ve tüm aile fertlerinin ortak mülkü olduğunu savunarak, Türkiye’de bunun güvence altına alınmasının asıl yapılması gereken iş olduğunu iddia etmiştir. Refet Bey yaptığı araştırma çerçevesinde aile isimlerini dokuz grupta toplamış ve bunun daha da artabileceğini, tüm Türkiye’de bu gruplamanın yirmi, otuzu bulacağını belirtmiştir. Ona göre; aile isimleri bir takım eski ve yeni memuriyet isimlerinden (Kadızeade, İmamoğlu, Hatiboğlu, Çavuşoğlu gibi), bir kısmı sanat ve mesleklerden (Çakmakçioğlu, Dellâloğlu, Demircioğlu, Çobanoğlu gibi), eşhas isimlerinden (Hacı Alioğlu, Hacı Bayramoğlu gibi), bazı sıfatlardan (Ayoğlu), bazı şahıs evsafından (Kırkoğlu, Deli Mustafaoğlu, Uzunoğlu, Kara Memetoğlu, Söylemezoğlu), şehir isimlerinden (Konyalıoğlu, Karaağaçlıoğlu), kavmiyetten (Türkmenoğlu, Macaroğlu), manası malûm olmayan isimlerden (Zobutoğlu, Yedekoğlu, Barbutoğlu) ve eski tarihî isimlerden alınmıştı¹². Refet Bey, yabancı ülkelerdeki uygulamalar konusunda da uzun açıklamalar yaptıktan

¹² a.g.e., s.195.

sonra, kanun tasarısının öz adla Bakanının tasarısı geri çekmesini

Refet Bey’e cevap vermiş Kaya¹⁴, Türklerin ilk zamanlarda meydanında aldığını vurgulanan adamın, şerefînin, o aile efrâsöylenmesi” olduğunu belirterek Meclise geldiğini ve onbeş ayı edilirse bunun anlamının, kanun ifadesiyle kanun tasarısını savun

Tokat milletvekili Nazım I bir değerlendirmede bulunur: “/ nedir? Bu hakk-ı mülkiyet midir, adı olması lâzımdır, amma bu meselesi karıştı ve herkes mecburiyetinde olduğu için ad uğramaz. Bunun üzerinde bir ha öyle bir şeydir ki, velâyet-i am mecburen aldırılmış bir külfettir v

İstanbul milletvekili Salâh aile ismi yoktur” demediğini aileriz kullanılsın” dediğini vurgu

Muş milletvekili Hasan R gibi şehirlerde unutulmasının ve “İstanbul, İzmir gibi büyük şehir

¹³ Refet Bey bu konuda şöyle der: “K encümen bu lâyihaı alsın. Ecnebilere biraz daha uğraşalım. Çünkü bu kanun bundan ibarettir”. Bkz., a.g.e., s. 196.

¹⁴ a.g.e., s. 197.

¹⁵ a.g.e., s. 198.

¹⁶ a.g.e., s. 199.

¹⁷ a.g.e., s. 201.

¹⁸ a.g.e., s. 201.

nazarı ile baktıkları için, oraya gidenler aile isimlerini Anadolu'da bıraktılar, neticede onlar da unuttular. Çünkü oralarda bu isimleri söylemekten utandılar.” Ona göre medeni bir insan dört isme sahip olabilir. Dört isim ise şudur: “Birisi, kendisine ailesi tarafından sevildikleri için verilen sarı, kara, toto, nonoş gibi isimlerdir. Bu isim son zamanlara kadar arkadaşları arasında kullanılır. Bir de kendisine memleketin örfüne göre verilen bir isim vardır. Bir de kaya, gönül, gül gibi isimler taşımakla beraber kendilerini cemiyet içinde tanıtılabilmeleri için mutlaka bir de aile ismine sahip olması icap eder. Bu, inkılâbımızın mühim rükünlerinden biri de milliyetperverlik vasfı olan isimlerimize bir de aile ismi vermektedir. Bu kanun bunu da istihdaf etmektedir. Şimdiye kadar aile isimlerini kullanmamış olanlar, bundan sonra bu aile isimlerini alsınlar ki, hukuk-ı ictimaiyede vaziyetleri taayyün etsin. Bu kanunun maksadı ve hedefi odur. Bunun bir an evvel çıkmasına taraftarım”.

Hasan Reşit Bey'in konuşmasından sonra Bursa milletvekili Refet Bey'in teklifinin komisyona iadesini isteyen önergesi okunmuş ve dikkate alınmamıştır¹⁹.

Manisa milletvekili Refik Şevket İnce ve Kastamonu milletvekili Ali Rıza Bey'in “Soyadı Kanunu” yerine “Sanadı Kanunu” denilmesi önerisi okunmuş, bu öneri de uygun görülmemiştir²⁰.

18 Haziran 1934 tarihinde, Soyadı Kanun Tasarısının maddeleri TBMM'nde görüşülmeye başlandı. Tasarının birinci maddesinde yer alan “Her Türk öz adından başka soyadı da taşımaya mecburdur” ifadesine Bursa milletvekili Refet Bey, nüfus sicillerinde yer alan “şöhret”in aile ismi olarak kaydedildiğini ve “şöhret” ten amacın “familya” olduğunu belirterek, Soyadı

Kanununun çok fazla bir yarar veya %5 oranında bir soyadını “Her Türk öz adından başka n bunu resmî ve hususî bütün işler kaydı olmayanlar öteden beri ta tarihinden itibaren altı ay zarfın veya en az bir seneden beri otur tasdikli beyannameler vererek takınarak ve bu suretle bir beya şeklinde değiştirilmesini önermi. birinci maddeyi “Bu at (ad), yen hiçbir dilden olamaz” ifadesini Nazım Bey, söz konusu öneri olduğunu belirtirken, Giresun m önerisini desteklemiş, her iki ö verilen iki önerenin üzerinde du olacağını ancak bazı isimlerin Tü o kimsenin yaptığı sanatı içe kullanılmaması gerekeceğini ileri aynen kabul edilmiştir.

21 Haziran 1934'te tasarın yazışta, imzada öz ad önde, soyad ve yabancı ırk ve millet isimleriyle gülünç olan soyadları kullanılm Kanunu kabul edilmiş ve kanu yürürlüğe girmesi kararlaştırılmış

Soyadı Kanunu onbeş ma nasıl kullanılacağı ve olacağı; dö birliğinin reisi olan kocaya ait o

¹⁹ a.g.e., s. 201.

²⁰ Tokat milletvekili Nazım Bey, Soyadı yerine Sanadı Kanunu denilmesi önerisi konusunda yaptığı konuşmasında şöyle der: “refik Şevket Bey'den öğrendiğim bir usule istinaden kütüphanede lûgatları aradım... Soya baktım, san'a baktım. Karşıma bir de soy çıktı. Soy, Şemsaddin Sami Bey'in Kamusu Türkîsinde; ırk, mezhep, ecdat, sülâle, cins, akraba. San; hesap, tadat, parça. San san; parça parça demekmiş. (San görme) askeri yoklama etmek, itibar, şöhrat. Ali Seydi Bey'in Kamusu Osmansinde de aynı şeyler zikredilmektedir. Nihayet arkadaşımız İbrahim Alâettin Bey'in Türkçe lûgâtı var. Onda da (soy) aynı şekilde tekrar edilmektedir. (San)ın karşılığı ise lâkap, şöhrat, aile ismi olarak konuşulmuştur. Şimdi bizim soyadı unvanı verdiğimiz at (ad), bundan böyle Türkün asıl adı olacaktır... Yoksa Hasan, Hüseyin, Ali, Vel, gibi bir ailenin efradına ait olan küçük atlar (adlar) o aile ismi değildir.” Bkz., a.g.e., s.202.

²¹ TBMM Zabıt Ceridesi, c. XXVIII, Devr
²² a.g.e., s. 224.

²³ a.g.e., s. 224-225.

²⁴ a.g.e., s. 239, ayr. bkz., Resmi Gazete, 2

seçmekte serbest olduğu hükümlerini içeriyordu. Altı, yedi, sekiz, dokuz ve onuncu maddeler; soyadının nasıl alınacağı, ne şekilde değiştirilebileceği ve soyadlarının kütüklere kayıt usullerini belirlemişti. Onbirinci madde ise yazımlar sırasında ihmali görülen devlet memurlarına kaymakamların bir hafta, valilerin ise onbeş gün maaş kesme cezası verebileceği hükmünü içeriyordu. Onikinci madde ile de kanunun yürürlük tarihi içerisinde soyadını memurlara bildirmeyenlere beş liradan onbeş liraya kadar, bu iş için hükümet tarafından verilecek görevde ihmali görülen muhtar ve ihtiyar heyeti üyelerinin her birinden ve belediyelerce memur edilenlerden on liradan elli liraya kadar hafif para cezası alınacağı ve bu cezaların mahalli idare heyetleri kararları ile vali veya kaymakamın onayı ile kesinleşeceği bildiriliyordu. Onüçüncü madde ise, kanunun uygulanması için bir talimat çıkarılmasını karar altına almış, ondördüncü madde ile kanunun altı ay sonra yürürlüğe gireceği belirtilmiş ve son olarak kanunu, İçişleri Bakanının yürütmekle sorumlu olduğuna yer verilmiştir.

Kanunun TBMM'nde görüşülmesi sırasında eleştiriler şu başlıklar altında toplanabilir:

- Soyadlarına ait hukukun kanun ile tespitinde çok geç kalınmıştır. Soyadı Kanunu'nun, Medeni Kanunun çıkarılmasından hemen sonra çıkarılması gerekirdi.
- Kanunun hazırlanması görevi İçişleri Bakanlığı'nın değil, Adalet Bakanlığı'nındır.
- Türkiye'de gerek Türklerin gerekse Ermeni ve Rumların tescil edilmiş aile isimleri vardır. Bu kabul edilmesi gereken bir gerçektir.
- Aile isimlerinin son zamanlarda İstanbul, İzmir, Bursa gibi büyük şehirlerde terk edilmeye başlanmasının nedeni, Anadolu'dan bu şehirlere olan göçlerdir. Göç edenler, yeni yerleştikleri kentlerde kendi aile isimleriyle anılmaktan kaçındılar.
- Soyadı önce isim daha sonra yazılmalıdır.
- Türkçe'ye çok farklı dillerden isimler geçmiştir. O nedenle soyadlarından evvel isimlerin bir ıslaha tabi tutulması gerekir.

g. Şöhret, san ve soyad kanun tasarısının "Soyad" değiştirilmesi gerekirdi.

h. Bu kanun tüm bu işleri yaratabilir.

TBMM'ndeki görüşmelerde basınında hiç yer almamıştır. Soyadı Kanununa genel bir hoşgörüyle karşılanmıştır.

İçişleri Bakanlığı 23 Aralık 1924'te verdiği yetkiye dayanarak "Soyad Kanunu" ile

Soyadı Nizamnamesine göre soyadı taşımaya mecburdu. Soyadları soyadlarını seçerek kütüklere yazılmalıydı. Soyadları Türk dilinden olacak, kullanılamayacak, ayrıca bir aşırı olmayacak ve yeniden takılmayacak ve yeniden takılmayacak ve yeniden takılmayacak devlet kadrolarındaki rütbe ve maaşlar genel ahlâka uygun olmayan, gıyasetli soyadları alınmayacaktı. Tarihte soyadları ile ilişkili resmi kayıt ve belgelerle

Ellidört maddeden oluşan kimlere ait olduğu, soyadı yazılmalıydı nüfus kütüklerine ve doğum kütüklerine konusunda ihmali görülen, hata içeriyordu.

Soyadı Nizamnamesinde soyadları kütüklere yazılmaya başlanması,

²⁵ Bu konuda Cumhuriyet gazetesinde "Özellikle Türkçe'nin kullanımı konusunda sürekli olarak 1934; ayrıca Vakit, Akşam, Cumhuriyet gazetelerinde alanların isimleri ve aldıkları soyadların

²⁶ Soyadı Nizamnamesinin metni için bkz. ayr. bkz., Cumhuriyet, 23-24 Birincikan

tamamlanması planlanmış ve bu işlemlerin 2 Temmuz 1936 tarihinde bitirilmesi karar altına alınmıştır²⁷.

Soyadı Kanunu dönemin basınında hemen hemen hiç eleştiri konusu olmamış, sadece eleştiriler Meclisle sınırlı kalmıştı. Tekinalp²⁸, Soyadı Kanununu "*Ulusal Birlik Yasası*" olarak isimlendirerek cumhuriyet rejiminin müslim gayrimüslim ayrılığını tamamen ortadan kaldırdığını, eskiden geçerli olan din bağlılığı yerine "*dil ve kültür*" bağlılığını esas aldığını vurgulamış, "*Milliyet için yegâne kriter dil ve kültürden ibaret kalmıştır. Yeni rejimimizin şiarı olan ulusal birlik ancak dil ve kültür sayesinde yerleşip kökleşecektir*" diyerek, kanunu cumhuriyetin amacının bir ürünü olarak yorumlamıştır. Tekinalp bu yargıya varırken Osmanlı İmparatorluğu zamanında ülkede Müslim ve Gayrimüslim olmak üzere iki türlü vatandaşın bulunduğunu belirtir ve Gayrimüslimlerin milliyet itibarıyla mensup bulundukları cemaatlere bağlı olduğunu ve toplumsal yaşamın cemaatler çerçevesinde şekillendiğini belirtir. Müslim halk ise ayrı ayrı milliyetlere mensup olmakla birlikte cemaatlere ayrılmamıştır. Cumhuriyet rejimi Müslim ve Gayrimüslim ayrımını tamamen ortadan kaldırmıştır. Bu lâik anlayışın sonucudur. Yine Tekinalp²⁹, bir başka makalesinde Soyadı Kanununun ulusal birliği oluşturmak için önemli bir fırsat yarattığını, bu fırsattan Türkiye'de yaşayan azınlıkların iyi yararlanması gerektiğini ve sadece aynı isimle anılan yüzlerce, binlerce insanı birbirinden kolayca ayırmak için çıkarılmadığını vurgulayarak şöyle demiştir: "*Öz Türk dilinden alınma adlarla bütün yurttaşların benliklerine düzen vermek, ulusal duyguların uyanma gelişimini hızlandırmak yasanın en yüce amaçlarındandır...Bugün azlıklar adıyla anılan bir takım yurttaşları ulusal birlikten ayıran amillerden biri ve belki de en mühimi işkilsiz ki adlardır. Soyadı yasası üzerine azlıklar dahi Türk dilinden ad takımacaklar ve isteyenler ulusal birliğe karışmak fırsatını elde edeceklerdir.*"

²⁷ Soyadı Nizamnamesinin 53.maddesinde 2 Temmuz 1936 tarihine kadar soyadı işlemlerini bitirmeyenlere verilecek cezalar belirtilmişti. Buna göre, soyadlarını görevlilere bildirmeyenler beş liradan onbeş liraya kadar, soyadları yazmakla görevlendirilenlerden ihmalî olanlara da on liradan elli liraya kadar hafif para cezası verilecekti.

²⁸ "Ulusal Birlik Yasası," *Cumhuriyet*, 2 Kanunuevvel 1934, s. 5.

²⁹ "Soyadı Yasası ve Ulusal Birlik: Azlıklara Düşen Borç," *Cumhuriyet*, 21 Kanunuevvel 1934, s. 4.

Soyadı Kanununun çıkarılması milletvekili Besim Atalay'a hazırlanmış isimli kitabı tüm nüfus maddelerini seçilebileceğini bildirmiştir. Soyadı Kanunu alıyordu. Bu kitaptaki isimler; ta Kurumu'nun Tarama Dergisi'nin 1928'de yayınladığı "*Köylerimiz*" Başlangıç bölümünde Türklerin İslam kültürünün etkisine girildiğini ve Besim Atalay³¹, Araplar tarafından isimlerin bile ad olarak alındığını hem soyadı hem de isim olarak "*men, man*" ekleri ile pek çok yer soyadı olarak alınabileceğini iddi

Enver Behnan Şapolyo³² da eski Türklerin ad koyma adetleri toplam 3396 tane isme kitabında

Türkiye'de Soyadı Kanunu Başbakan İsmet İnönü ve yirmiüç üç maddelik bir kanun teklifi ve olmasını önerdiler. Kanun teklifi

"Madde 1. Kemal Öz adlı C

Madde 2. Bu kanun neşri ta

Madde 3. Bu kanun Büyük

İçişleri Komisyonu kanun raporunda³⁴, "*Ulu Cumhurreisimi*

³⁰ Bkz., *Türk Büyükleri veya Türk Adları*,

³¹ Besim Atalay gülünç olan Arapça isimle

³² koken, Necla=Şaşı, Nahid=uğursuz bir y

³³ *Türk Soyadları*, Ankara 1935, s. 1-13.

³⁴ *TBMM Zabıt Ceridesi*, c. XXIV, Devre

Cumhuriyet, 25 Teşrinisani 1934, s. 1.

³⁴ a.g.e., s. 35.

mebusu İsmet Paşa ve arkadaşlarının yaptıkları kanun teklifi encümenimize gönderilmiş olmakla 24.11.1934 toplantımızda okundu ve konuşuldu. Türk ulusuna tam istiklâlini kazandıran ve ulusa gerçek tarihinin ve öz dilinin yolunu gösteren ulu Cumhurreisimize (Atatürk) soyadının verilmesi çok yerinde görülmüş ve teklif cümlece kabul olunmuş bulunmakla Yüksek heyetin iyi görüşüne sunulmasına karar verilmiştir” demişti. Ulu önder Mustafa Kemal Paşa’ya Atatürk soyadı verilmesi teklifi TBMM’de görüşülmeye başlandı.

İsmet Paşa³⁵ kanun teklifi için “Arkadaşlar, Büyük Önderimiz Cumhurreisimizin soyadı için bir kanun teklif ediyoruz. Düşündük ki, soyadı kanunu tatbik olunurken Büyük Önderin taşıyacağı adı tayin etmek Büyük Meclisin borcu ve hakkıdır. Kanunda biz (Atatürk) adını teklif ediyoruz. İnaniyoruz ki; ulusun en değerli varlığı olan Cumhurreisimizin adını söylerken derin saygı ve sevgi duygularımızı birlikte sezmış olacağız. İnaniyoruz ki, (Atatürk) adı ile Büyük Türk ulusu en büyük oğluna en büyük, en saygılı hitabını yapmış olacaktır” diyerek ve teklif oy birliği ile kabul edilmiştir. 17 Aralık 1934’te kabul edilen bir başka kanun ile de Mustafa Kemal’e verilen Atatürk soyadının başı veya sonuna konarak yapılacak adların isim veya soyadı olarak kullanılması yasaklanmıştır. İsmail Müştak Bey³⁶, Mustafa Kemal’e neden Atatürk soyadının verildiğini şöyle ifade eder: “Ona niçin “Atatürk” dedik? Niçin mi? Daha iyisini diyemez, daha büyüğünü veremezdik de onun için. Türklükten daha temiz soy, atalıktan daha yüce boy tanımıyorduk da onun için. Gönüllerimizde yaşamış, göz yaşlarımızda büyülmüştü de onun için. Onun hamurunu Türk sızılarının ateşi ile, onun fidanı Türk acununun güneşi ile pişmişti onun için. Türklük onda öz benliğini bulmuş, o Türklükte kendi yolunu görmüştü de onun için. Onun dileği ile Türkün yüreği bundan daha ünlü bir at üzerinde birleşemezdi de onun için. Geçmişi geleceğe bağlayan büyük yol üstünde onun hızına Türk atasının sesinden başkası yetişemezdi de onun için. Atatürk derin bir inançla sonsuz bir kıvançtan doğdu. Onun adını düşünmeden koyduk, konuşmadan anlıyoruz. Atatürk Türkün ta kendisidir. Türke kutlu olsun.”

³⁵ a.g.e., s. 35.

³⁶ Cumhuriyet, 27 Teşrinisani 1934, s. 1.

Atatürk’ün yakın çalışma arkadaşları Atatürk’ün kendisine şöyle dediği Türk, sadece Atatürk. Bunun ikiye soyadı alırdım.”

Atatürk, yakın çalışma arkadaşları ile vermiştir³⁸. Nitekim 26 Aralık 1934 ile İsmet Paşa’ya “İnönü” soyadının açıklaması “Başvekil İsmet Paşa huzurunda parlak sahifesi olan İnönü Meydanı’nda bulunması itibarıyla Soyadı Kanunu çok yerinde bulunduğundan kendileri

Soyadı Kanunu başarı ile uygulanması soyadı konusunu tekrar canlandıran Atatürk milliyetçiliğinin oldu. Bernard Lewis³⁹e göre saltanatçılara kıyasla en yakın gelen hukuk, eğitim, yazı, dil ve gelecekteki değişmelerle uzlaşmamışlardı.” O sırada tekrar gündeme gelmiş olmuştur. Dr. Rıza Nur, Remzi Oğuz Arsu Turan bu tartışmada öne çıkan şahıslardır.

1926’da Türkçe isim kullanılması meselesi olduğunu dile getiren Dr. Ziya Gökalp eskiden beri varolduğunu fakat Kanununun isminin hatalı olduğunu şöyle der: “Türke Türklüğünü verme

³⁷ Atatürk’ten Hatıralar, c.I, Ankara 1973, s. 10.

³⁸ Atatürk’ün Tamim Telgraf ve Beyannamaları Tarihi Enstitüsü, Ankara 1964, s. 570; H. “Gerede”, yaveri Salih Bey’e Yozgat isyanı Bozkurt-Lotus davasındaki başarısında şerafettin Turan, Türk Devrim Tarihi, 3. 1.

³⁹ Modern Türkiye’nin Doğuşu, Çev. Metin Aksoy, İstanbul 1993, s. 257.

⁴⁰ Türk Tarihi, c. XII, İstanbul 1926, s. 257-3-6.

harsına, benliğine, istikbaline muzır adları atıp kendi millî adlarını vermek, belki de, her şeyden harsın her nevinden evveldir. Yabancı adlar taşımanın Türklüğe pek çok zararları olmuştur...Selçuklularda Türk adlarını bir derece Araplaşmış, fazla Acemleşmiş buluyoruz. Buna rağmen Selçuklularda pek çok millî adları vardı. Osmanlı sülâlesinin ilk iki asrında Türk adları yine çoktur. Ondan sonra yerini, hele şehirlerde adeta tamamıyla Arap ve Acem adlarına terk etmiştir.” Soyadı kanunundan sonraki durumu ise on noktada kanunun isminden başlayarak eleştirir: “*Frenkleri taklit ederek soyadı küçük adın sonuna konmuştur. Bu gayet yanlış ve çirkindir. Türkte soyadı küçük addan evvel gelir... Sona getirilen er ile yapılan adlar Türkleri Alman adları ile karıştırmaktadır... Man, hafifte men edatı ile yapılmış adlar Türkleri tamamıyla Almanlara benzetmiştir... Yeni icat soyadı yaparken armoni vokalik hiç kimsenin aklına gelmemiştir. Yapılan binlerce mürekkep adlar da bu kanunun kafası gözü pailatılmıştır... Kanunlaşmış olan soyadlarının çoğu Türk ve Türkçe değil, ecnebidir. Mesela Koçi, Dino, Gorbon, Pac soyadları Arnavut, Çerkes ve emsali Türk olmayan ırkların adlarıdır... Bir ecnebi kelimeye Türkçe bir edat ilâvesiyle soyadı yapılmıştır. Mesela Conker. Herkes fantazisine göre bir soyadı uydurmuştur... bazı milletleri Türk sanarak onların adlarını almışlardır... Art (sanat) Fransız kelimesini kendine soyadı yapan veya buna bir er ilâve ederek Aren teşkil eden mimar ve emsali insanlar bile var.”* Ona göre, soyadları yeni bir tasfiye ve tensika, sonra da ciddi bir disipline muhtaçtır.

Remzi Oğuz Arık⁴¹ ise Türklerin İslâmiyeti kabul etmesiyle çift ad almaya başladıklarını ve aile adını ihmal ettiğini dile getirmiş, Soyadı Kanununun Arapça isimleri ortadan kaldıramadığı gibi istenilen Türkçü ideale de ulaşamadığını belirterek kanuna ve uygulamaya eleştiriler getirmiştir.

Osman Turan⁴² da Türklerdeki isim alma geleneği üzerinde durarak, asıl yapılacak işin İslâmiyeti kabulden önceki Türk isimlerine dönülmesi olduğunu vurgular ve bazı Türk han ve beylerinin yabancı kaynaklarla intikal eden, Türkçe şekil ve anlamı tamamen bozulmuş vaziyette olduğu halde bugün soyadı olarak alındığını belirtmiştir.

Ziyaettin Fahri Fındıkoğlu olmuştur. Tasvir-i Efkâr gazetesinde makalelerinde meseleyi “Tekrar konudaki tartışmaları şöyle özetlediğimiz sosyolojik anketlerin 2. Kışlada asker, 3. Hapishanedeki başlayan Soyadı Kanununu yeni aileler ise öteden beri muhitte kendileri kullanıyorlar.” Ona göre soyad meseledir. Bu yönlerinden dolayı çıkmıştı: “1. Soyadı tabiri yanlış, soyadı yoktur zannı ile hareket etmişlerdir. 2. Kanun, isimlenme düzenini Ermenilerinde, Rumlarında yalın Adliye Encümeni azasından bir milletlerde” olduğu gibi, isim belirlenmesi tahmil olunmuştur.”

Sonuç olarak; 1940’lı yıllarda tartışmalar, gerçekte dönemin sosyolojisi ürünüdür. Görüldüğü gibi, Atatürk döneminde çıkarılan bir kanun tartışılmıştır. Bununla beraber, 1924 Soyadı Kanununu tadil etme konusu tamamlanamamıştır.

Soyadı Kanunu, Türkiye’de kendini Türk sayan herkeste varlığını sürdürmüştür. Atatürk döneminde çağdaş dünya ile bütünleşme, Türk ve aile hukukunda kolaylık, aile bütünleşmesinin sağlanması ve esenlik önlenmesi gibi önemli yenilikler bağıyla bağlı bir toplum yaratma Türkiye’de yaşama geçirilen lâiklik

⁴¹ “Bizim Gerçeklerimiz Soyadları,” *Millet*, sayı: 3 (Temmuz 1942), s. 95-96.

⁴² “Soyadları Meselesi,” *Bozkurt*, (5 Mart 1942), s. 14-15.

⁴³ Ziyaettin Fahri Fındıkoğlu’nun soyadı kanunu üzerine yazdığı makaleler: 1942, 7 ağustos 1942, 19 eylül 1942, 20 eylül 1942, 27 eylül 1942, 4 ekim 1942, 11 ekim 1942, 18 ekim 1942, 25 ekim 1942, 1 Kasım 1942, 8 Kasım 1942, 15 Kasım 1942, 22 Kasım 1942, 29 Kasım 1942, 6 Aralık 1942, 13 Aralık 1942, 20 Aralık 1942, 27 Aralık 1942, 3 Ocak 1943, 10 Ocak 1943, 17 Ocak 1943, 24 Ocak 1943, 31 Ocak 1943, 7 Şubat 1943, 14 Şubat 1943, 21 Şubat 1943, 28 Şubat 1943, 6 Mart 1943, 13 Mart 1943, 20 Mart 1943, 27 Mart 1943, 3 Nisan 1943, 10 Nisan 1943, 17 Nisan 1943, 24 Nisan 1943, 1 Mayıs 1943, 8 Mayıs 1943, 15 Mayıs 1943, 22 Mayıs 1943, 29 Mayıs 1943, 5 Haziran 1943, 12 Haziran 1943, 19 Haziran 1943, 26 Haziran 1943, 3 Temmuz 1943, 10 Temmuz 1943, 17 Temmuz 1943, 24 Temmuz 1943, 31 Temmuz 1943, 7 Ağustos 1943, 14 Ağustos 1943, 21 Ağustos 1943, 28 Ağustos 1943, 4 Eylül 1943, 11 Eylül 1943, 18 Eylül 1943, 25 Eylül 1943, 2 Ocak 1944, 9 Ocak 1944, 16 Ocak 1944, 23 Ocak 1944, 30 Ocak 1944, 6 Şubat 1944, 13 Şubat 1944, 20 Şubat 1944, 27 Şubat 1944, 6 Mart 1944, 13 Mart 1944, 20 Mart 1944, 27 Mart 1944, 4 Nisan 1944, 11 Nisan 1944, 18 Nisan 1944, 25 Nisan 1944, 2 Mayıs 1944, 9 Mayıs 1944, 16 Mayıs 1944, 23 Mayıs 1944, 30 Mayıs 1944, 6 Haziran 1944, 13 Haziran 1944, 20 Haziran 1944, 27 Haziran 1944, 4 Temmuz 1944, 11 Temmuz 1944, 18 Temmuz 1944, 25 Temmuz 1944, 1 Ağustos 1944, 8 Ağustos 1944, 15 Ağustos 1944, 22 Ağustos 1944, 29 Ağustos 1944, 5 Eylül 1944, 12 Eylül 1944, 19 Eylül 1944, 26 Eylül 1944, 3 Ekim 1944, 10 Ekim 1944, 17 Ekim 1944, 24 Ekim 1944, 31 Ekim 1944, 7 Kasım 1944, 14 Kasım 1944, 21 Kasım 1944, 28 Kasım 1944, 5 Aralık 1944, 12 Aralık 1944, 19 Aralık 1944, 26 Aralık 1944, 2 Ocak 1945, 9 Ocak 1945, 16 Ocak 1945, 23 Ocak 1945, 30 Ocak 1945, 6 Şubat 1945, 13 Şubat 1945, 20 Şubat 1945, 27 Şubat 1945, 6 Mart 1945, 13 Mart 1945, 20 Mart 1945, 27 Mart 1945, 4 Nisan 1945, 11 Nisan 1945, 18 Nisan 1945, 25 Nisan 1945, 2 Mayıs 1945, 9 Mayıs 1945, 16 Mayıs 1945, 23 Mayıs 1945, 30 Mayıs 1945, 6 Haziran 1945, 13 Haziran 1945, 20 Haziran 1945, 27 Haziran 1945, 4 Temmuz 1945, 11 Temmuz 1945, 18 Temmuz 1945, 25 Temmuz 1945, 1 Ağustos 1945, 8 Ağustos 1945, 15 Ağustos 1945, 22 Ağustos 1945, 29 Ağustos 1945, 5 Eylül 1945, 12 Eylül 1945, 19 Eylül 1945, 26 Eylül 1945, 3 Ekim 1945, 10 Ekim 1945, 17 Ekim 1945, 24 Ekim 1945, 31 Ekim 1945, 7 Kasım 1945, 14 Kasım 1945, 21 Kasım 1945, 28 Kasım 1945, 5 Aralık 1945, 12 Aralık 1945, 19 Aralık 1945, 26 Aralık 1945, 2 Ocak 1946, 9 Ocak 1946, 16 Ocak 1946, 23 Ocak 1946, 30 Ocak 1946, 6 Şubat 1946, 13 Şubat 1946, 20 Şubat 1946, 27 Şubat 1946, 6 Mart 1946, 13 Mart 1946, 20 Mart 1946, 27 Mart 1946, 4 Nisan 1946, 11 Nisan 1946, 18 Nisan 1946, 25 Nisan 1946, 2 Mayıs 1946, 9 Mayıs 1946, 16 Mayıs 1946, 23 Mayıs 1946, 30 Mayıs 1946, 6 Haziran 1946, 13 Haziran 1946, 20 Haziran 1946, 27 Haziran 1946, 4 Temmuz 1946, 11 Temmuz 1946, 18 Temmuz 1946, 25 Temmuz 1946, 1 Ağustos 1946, 8 Ağustos 1946, 15 Ağustos 1946, 22 Ağustos 1946, 29 Ağustos 1946, 5 Eylül 1946, 12 Eylül 1946, 19 Eylül 1946, 26 Eylül 1946, 3 Ekim 1946, 10 Ekim 1946, 17 Ekim 1946, 24 Ekim 1946, 31 Ekim 1946, 7 Kasım 1946, 14 Kasım 1946, 21 Kasım 1946, 28 Kasım 1946, 5 Aralık 1946, 12 Aralık 1946, 19 Aralık 1946, 26 Aralık 1946, 2 Ocak 1947, 9 Ocak 1947, 16 Ocak 1947, 23 Ocak 1947, 30 Ocak 1947, 6 Şubat 1947, 13 Şubat 1947, 20 Şubat 1947, 27 Şubat 1947, 6 Mart 1947, 13 Mart 1947, 20 Mart 1947, 27 Mart 1947, 4 Nisan 1947, 11 Nisan 1947, 18 Nisan 1947, 25 Nisan 1947, 2 Mayıs 1947, 9 Mayıs 1947, 16 Mayıs 1947, 23 Mayıs 1947, 30 Mayıs 1947, 6 Haziran 1947, 13 Haziran 1947, 20 Haziran 1947, 27 Haziran 1947, 4 Temmuz 1947, 11 Temmuz 1947, 18 Temmuz 1947, 25 Temmuz 1947, 1 Ağustos 1947, 8 Ağustos 1947, 15 Ağustos 1947, 22 Ağustos 1947, 29 Ağustos 1947, 5 Eylül 1947, 12 Eylül 1947, 19 Eylül 1947, 26 Eylül 1947, 3 Ekim 1947, 10 Ekim 1947, 17 Ekim 1947, 24 Ekim 1947, 31 Ekim 1947, 7 Kasım 1947, 14 Kasım 1947, 21 Kasım 1947, 28 Kasım 1947, 5 Aralık 1947, 12 Aralık 1947, 19 Aralık 1947, 26 Aralık 1947, 2 Ocak 1948, 9 Ocak 1948, 16 Ocak 1948, 23 Ocak 1948, 30 Ocak 1948, 6 Şubat 1948, 13 Şubat 1948, 20 Şubat 1948, 27 Şubat 1948, 6 Mart 1948, 13 Mart 1948, 20 Mart 1948, 27 Mart 1948, 4 Nisan 1948, 11 Nisan 1948, 18 Nisan 1948, 25 Nisan 1948, 2 Mayıs 1948, 9 Mayıs 1948, 16 Mayıs 1948, 23 Mayıs 1948, 30 Mayıs 1948, 6 Haziran 1948, 13 Haziran 1948, 20 Haziran 1948, 27 Haziran 1948, 4 Temmuz 1948, 11 Temmuz 1948, 18 Temmuz 1948, 25 Temmuz 1948, 1 Ağustos 1948, 8 Ağustos 1948, 15 Ağustos 1948, 22 Ağustos 1948, 29 Ağustos 1948, 5 Eylül 1948, 12 Eylül 1948, 19 Eylül 1948, 26 Eylül 1948, 3 Ekim 1948, 10 Ekim 1948, 17 Ekim 1948, 24 Ekim 1948, 31 Ekim 1948, 7 Kasım 1948, 14 Kasım 1948, 21 Kasım 1948, 28 Kasım 1948, 5 Aralık 1948, 12 Aralık 1948, 19 Aralık 1948, 26 Aralık 1948, 2 Ocak 1949, 9 Ocak 1949, 16 Ocak 1949, 23 Ocak 1949, 30 Ocak 1949, 6 Şubat 1949, 13 Şubat 1949, 20 Şubat 1949, 27 Şubat 1949, 6 Mart 1949, 13 Mart 1949, 20 Mart 1949, 27 Mart 1949, 4 Nisan 1949, 11 Nisan 1949, 18 Nisan 1949, 25 Nisan 1949, 2 Mayıs 1949, 9 Mayıs 1949, 16 Mayıs 1949, 23 Mayıs 1949, 30 Mayıs 1949, 6 Haziran 1949, 13 Haziran 1949, 20 Haziran 1949, 27 Haziran 1949, 4 Temmuz 1949, 11 Temmuz 1949, 18 Temmuz 1949, 25 Temmuz 1949, 1 Ağustos 1949, 8 Ağustos 1949, 15 Ağustos 1949, 22 Ağustos 1949, 29 Ağustos 1949, 5 Eylül 1949, 12 Eylül 1949, 19 Eylül 1949, 26 Eylül 1949, 3 Ekim 1949, 10 Ekim 1949, 17 Ekim 1949, 24 Ekim 1949, 31 Ekim 1949, 7 Kasım 1949, 14 Kasım 1949, 21 Kasım 1949, 28 Kasım 1949, 5 Aralık 1949, 12 Aralık 1949, 19 Aralık 1949, 26 Aralık 1949, 2 Ocak 1950, 9 Ocak 1950, 16 Ocak 1950, 23 Ocak 1950, 30 Ocak 1950, 6 Şubat 1950, 13 Şubat 1950, 20 Şubat 1950, 27 Şubat 1950, 6 Mart 1950, 13 Mart 1950, 20 Mart 1950, 27 Mart 1950, 4 Nisan 1950, 11 Nisan 1950, 18 Nisan 1950, 25 Nisan 1950, 2 Mayıs 1950, 9 Mayıs 1950, 16 Mayıs 1950, 23 Mayıs 1950, 30 Mayıs 1950, 6 Haziran 1950, 13 Haziran 1950, 20 Haziran 1950, 27 Haziran 1950, 4 Temmuz 1950, 11 Temmuz 1950, 18 Temmuz 1950, 25 Temmuz 1950, 1 Ağustos 1950, 8 Ağustos 1950, 15 Ağustos 1950, 22 Ağustos 1950, 29 Ağustos 1950, 5 Eylül 1950, 12 Eylül 1950, 19 Eylül 1950, 26 Eylül 1950, 3 Ekim 1950, 10 Ekim 1950, 17 Ekim 1950, 24 Ekim 1950, 31 Ekim 1950, 7 Kasım 1950, 14 Kasım 1950, 21 Kasım 1950, 28 Kasım 1950, 5 Aralık 1950, 12 Aralık 1950, 19 Aralık 1950, 26 Aralık 1950, 2 Ocak 1951, 9 Ocak 1951, 16 Ocak 1951, 23 Ocak 1951, 30 Ocak 1951, 6 Şubat 1951, 13 Şubat 1951, 20 Şubat 1951, 27 Şubat 1951, 6 Mart 1951, 13 Mart 1951, 20 Mart 1951, 27 Mart 1951, 4 Nisan 1951, 11 Nisan 1951, 18 Nisan 1951, 25 Nisan 1951, 2 Mayıs 1951, 9 Mayıs 1951, 16 Mayıs 1951, 23 Mayıs 1951, 30 Mayıs 1951, 6 Haziran 1951, 13 Haziran 1951, 20 Haziran 1951, 27 Haziran 1951, 4 Temmuz 1951, 11 Temmuz 1951, 18 Temmuz 1951, 25 Temmuz 1951, 1 Ağustos 1951, 8 Ağustos 1951, 15 Ağustos 1951, 22 Ağustos 1951, 29 Ağustos 1951, 5 Eylül 1951, 12 Eylül 1951, 19 Eylül 1951, 26 Eylül 1951, 3 Ekim 1951, 10 Ekim 1951, 17 Ekim 1951, 24 Ekim 1951, 31 Ekim 1951, 7 Kasım 1951, 14 Kasım 1951, 21 Kasım 1951, 28 Kasım 1951, 5 Aralık 1951, 12 Aralık 1951, 19 Aralık 1951, 26 Aralık 1951, 2 Ocak 1952, 9 Ocak 1952, 16 Ocak 1952, 23 Ocak 1952, 30 Ocak 1952, 6 Şubat 1952, 13 Şubat 1952, 20 Şubat 1952, 27 Şubat 1952, 6 Mart 1952, 13 Mart 1952, 20 Mart 1952, 27 Mart 1952, 4 Nisan 1952, 11 Nisan 1952, 18 Nisan 1952, 25 Nisan 1952, 2 Mayıs 1952, 9 Mayıs 1952, 16 Mayıs 1952, 23 Mayıs 1952, 30 Mayıs 1952, 6 Haziran 1952, 13 Haziran 1952, 20 Haziran 1952, 27 Haziran 1952, 4 Temmuz 1952, 11 Temmuz 1952, 18 Temmuz 1952, 25 Temmuz 1952, 1 Ağustos 1952, 8 Ağustos 1952, 15 Ağustos 1952, 22 Ağustos 1952, 29 Ağustos 1952, 5 Eylül 1952, 12 Eylül 1952, 19 Eylül 1952, 26 Eylül 1952, 3 Ekim 1952, 10 Ekim 1952, 17 Ekim 1952, 24 Ekim 1952, 31 Ekim 1952, 7 Kasım 1952, 14 Kasım 1952, 21 Kasım 1952, 28 Kasım 1952, 5 Aralık 1952, 12 Aralık 1952, 19 Aralık 1952, 26 Aralık 1952, 2 Ocak 1953, 9 Ocak 1953, 16 Ocak 1953, 23 Ocak 1953, 30 Ocak 1953, 6 Şubat 1953, 13 Şubat 1953, 20 Şubat 1953, 27 Şubat 1953, 6 Mart 1953, 13 Mart 1953, 20 Mart 1953, 27 Mart 1953, 4 Nisan 1953, 11 Nisan 1953, 18 Nisan 1953, 25 Nisan 1953, 2 Mayıs 1953, 9 Mayıs 1953, 16 Mayıs 1953, 23 Mayıs 1953, 30 Mayıs 1953, 6 Haziran 1953, 13 Haziran 1953, 20 Haziran 1953, 27 Haziran 1953, 4 Temmuz 1953, 11 Temmuz 1953, 18 Temmuz 1953, 25 Temmuz 1953, 1 Ağustos 1953, 8 Ağustos 1953, 15 Ağustos 1953, 22 Ağustos 1953, 29 Ağustos 1953, 5 Eylül 1953, 12 Eylül 1953, 19 Eylül 1953, 26 Eylül 1953, 3 Ekim 1953, 10 Ekim 1953, 17 Ekim 1953, 24 Ekim 1953, 31 Ekim 1953, 7 Kasım 1953, 14 Kasım 1953, 21 Kasım 1953, 28 Kasım 1953, 5 Aralık 1953, 12 Aralık 1953, 19 Aralık 1953, 26 Aralık 1953, 2 Ocak 1954, 9 Ocak 1954, 16 Ocak 1954, 23 Ocak 1954, 30 Ocak 1954, 6 Şubat 1954, 13 Şubat 1954, 20 Şubat 1954, 27 Şubat 1954, 6 Mart 1954, 13 Mart 1954, 20 Mart 1954, 27 Mart 1954, 4 Nisan 1954, 11 Nisan 1954, 18 Nisan 1954, 25 Nisan 1954, 2 Mayıs 1954, 9 Mayıs 1954, 16 Mayıs 1954, 23 Mayıs 1954, 30 Mayıs 1954, 6 Haziran 1954, 13 Haziran 1954, 20 Haziran 1954, 27 Haziran 1954, 4 Temmuz 1954, 11 Temmuz 1954, 18 Temmuz 1954, 25 Temmuz 1954, 1 Ağustos 1954, 8 Ağustos 1954, 15 Ağustos 1954, 22 Ağustos 1954, 29 Ağustos 1954, 5 Eylül 1954, 12 Eylül 1954, 19 Eylül 1954, 26 Eylül 1954, 3 Ekim 1954, 10 Ekim 1954, 17 Ekim 1954, 24 Ekim 1954, 31 Ekim 1954, 7 Kasım 1954, 14 Kasım 1954, 21 Kasım 1954, 28 Kasım 1954, 5 Aralık 1954, 12 Aralık 1954, 19 Aralık 1954, 26 Aralık 1954, 2 Ocak 1955, 9 Ocak 1955, 16 Ocak 1955, 23 Ocak 1955, 30 Ocak 1955, 6 Şubat 1955, 13 Şubat 1955, 20 Şubat 1955, 27 Şubat 1955, 6 Mart 1955, 13 Mart 1955, 20 Mart 1955, 27 Mart 1955, 4 Nisan 1955, 11 Nisan 1955, 18 Nisan 1955, 25 Nisan 1955, 2 Mayıs 1955, 9 Mayıs 1955, 16 Mayıs 1955, 23 Mayıs 1955, 30 Mayıs 1955, 6 Haziran 1955, 13 Haziran 1955, 20 Haziran 1955, 27 Haziran 1955, 4 Temmuz 1955, 11 Temmuz 1955, 18 Temmuz 1955, 25 Temmuz 1955, 1 Ağustos 1955, 8 Ağustos 1955, 15 Ağustos 1955, 22 Ağustos 1955, 29 Ağustos 1955, 5 Eylül 1955, 12 Eylül 1955, 19 Eylül 1955, 26 Eylül 1955, 3 Ekim 1955, 10 Ekim 1955, 17 Ekim 1955, 24 Ekim 1955, 31 Ekim 1955, 7 Kasım 1955, 14 Kasım 1955, 21 Kasım 1955, 28 Kasım 1955, 5 Aralık 1955, 12 Aralık 1955, 19 Aralık 1955, 26 Aralık 1955, 2 Ocak 1956, 9 Ocak 1956, 16 Ocak 1956, 23 Ocak 1956, 30 Ocak 1956, 6 Şubat 1956, 13 Şubat 1956, 20 Şubat 1956, 27 Şubat 1956, 6 Mart 1956, 13 Mart 1956, 20 Mart 1956, 27 Mart 1956, 4 Nisan 1956, 11 Nisan 1956, 18 Nisan 1956, 25 Nisan 1956, 2 Mayıs 1956, 9 Mayıs 1956, 16 Mayıs 1956, 23 Mayıs 1956, 30 Mayıs 1956, 6 Haziran 1956, 13 Haziran 1956, 20 Haziran 1956, 27 Haziran 1956, 4 Temmuz 1956, 11 Temmuz 1956, 18 Temmuz 1956, 25 Temmuz 1956, 1 Ağustos 1956, 8 Ağustos 1956, 15 Ağustos 1956, 22 Ağustos 1956, 29 Ağustos 1956, 5 Eylül 1956, 12 Eylül 1956, 19 Eylül 1956, 26 Eylül 1956, 3 Ekim 1956, 10 Ekim 1956, 17 Ekim 1956, 24 Ekim 1956, 31 Ekim 1956, 7 Kasım 1956, 14 Kasım 1956, 21 Kasım 1956, 28 Kasım 1956, 5 Aralık 1956, 12 Aralık 1956, 19 Aralık 1956, 26 Aralık 1956, 2 Ocak 1957, 9 Ocak 1957, 16 Ocak 1957, 23 Ocak 1957, 30 Ocak 1957, 6 Şubat 1957, 13 Şubat 1957, 20 Şubat 1957, 27 Şubat 1957, 6 Mart 1957, 13 Mart 1957, 20 Mart 1957, 27 Mart 1957, 4 Nisan 1957, 11 Nisan 1957, 18 Nisan 1957, 25 Nisan 1957, 2 Mayıs 1957, 9 Mayıs 1957, 16 Mayıs 1957, 23 Mayıs 1957, 30 Mayıs 1957, 6 Haziran 1957, 13 Haziran 1957, 20 Haziran 1957, 27 Haziran 1957, 4 Temmuz 1957, 11 Temmuz 1957, 18 Temmuz 1957, 25 Temmuz 1957, 1 Ağustos 1957, 8 Ağustos 1957, 15 Ağustos 1957, 22 Ağustos 1957, 29 Ağustos 1957, 5 Eylül 1957, 12 Eylül 1957, 19 Eylül 1957, 26 Eylül 1957, 3 Ekim 1957, 10 Ekim 1957, 17 Ekim 1957, 24 Ekim 1957, 31 Ekim 1957, 7 Kasım 1957, 14 Kasım 1957, 21 Kasım 1957, 28 Kasım 1957, 5 Aralık 1957, 12 Aralık 1957, 19 Aralık 1957, 26 Aralık 1957, 2 Ocak 1958, 9 Ocak 1958, 16 Ocak 1958, 23 Ocak 1958, 30 Ocak 1958, 6 Şubat 1958, 13 Şubat 1958, 20 Şubat 1958, 27 Şubat 1958, 6 Mart 1958, 13 Mart 1958, 20 Mart 1958, 27 Mart 1958, 4 Nisan 1958, 11 Nisan 1958, 18 Nisan 1958, 25 Nisan 1958, 2 Mayıs 1958, 9 Mayıs 1958, 16 Mayıs 1958, 23 Mayıs 1958, 30 Mayıs 1958, 6 Haziran 1958, 13 Haziran 1958, 20 Haziran 1958, 27 Haziran 1958, 4 Temmuz 1958, 11 Temmuz 1958, 18 Temmuz 1958, 25 Temmuz 1958, 1 Ağustos 1958, 8 Ağustos 1958, 15 Ağustos 1958, 22 Ağustos 1958, 29 Ağustos 1958, 5 Eylül 1958, 12 Eylül 1958, 19 Eylül 1958, 26 Eylül 1958, 3 Ekim 1958, 10 Ekim 1958, 17 Ekim 1958, 24 Ekim 1958, 31 Ekim 1958, 7 Kasım 1958, 14 Kasım 1958, 21 Kasım 1958, 28 Kasım 1958, 5 Aralık 1958, 12 Aralık 1958, 19 Aralık 1958, 26 Aralık 1958, 2 Ocak 1959, 9 Ocak 1959, 16 Ocak 1959, 23 Ocak 1959, 30 Ocak 1959, 6 Şubat 1959, 13 Şubat 1959, 20 Şubat 1959, 27 Şubat 1959, 6 Mart 1959, 13 Mart 1959, 20 Mart 1959, 27 Mart 1959, 4 Nisan 1959, 11 Nisan 1959, 18 Nisan 1959, 25 Nisan 1959, 2 Mayıs 1959, 9 Mayıs 1959, 16 Mayıs 1959, 23 Mayıs 1959, 30 Mayıs 1959, 6 Haziran 1959, 13 Haziran 1959, 20 Haziran 1959, 27 Haziran 1959, 4 Temmuz 1959, 11 Temmuz 1959, 18 Temmuz 1959, 25 Temmuz 1959, 1 Ağustos 1959, 8 Ağustos 1959, 15 Ağustos 1959, 22 Ağustos 1959, 29 Ağustos 1959, 5 Eylül 1959, 12 Eylül 1959, 19 Eylül 1959, 26 Eylül 1959, 3 Ekim 1959, 10 Ekim 1959, 17 Ekim 1959, 24 Ekim 1959, 31 Ekim 1959, 7 Kasım 1959, 14 Kasım 1959, 21 Kasım 1959, 28 Kasım 1959, 5 Aralık 1959, 12 Aralık 1959, 19 Aralık 1959, 26 Aralık 1959, 2 Ocak 1960, 9 Ocak 1960, 16 Ocak 1960, 23 Ocak 1960, 30 Ocak 1960, 6 Şubat 1960, 13 Şubat 1960, 20 Şubat 1960, 27 Şubat 1960, 6 Mart 1960, 13 Mart 1960, 20 Mart 1960, 27 Mart 1960, 4 Nisan 1960, 11 Nisan 1960, 18 Nisan 1960, 25 Nisan 1960, 2 Mayıs 1960, 9 Mayıs 1960, 16 Mayıs 1960, 23 Mayıs 1960, 30 Mayıs 1960, 6 Haziran 1960, 13 Haziran 1960, 20 Haziran 1960, 27 Haziran 1960, 4 Temmuz 1960, 11 Temmuz 1960, 18 Temmuz 1960, 25 Temmuz 1960, 1 Ağustos 1960, 8 Ağustos 1960, 15 Ağustos 1960, 22 Ağustos 1960, 29 Ağustos 1960, 5 Eylül 1960, 12 Eylül 1960, 19 Eylül 1960, 26 Eylül 1960, 3 Ekim 1960, 10 Ekim 1960, 17 Ekim 1960, 24 Ekim 1960, 31 Ekim 1960, 7 Kasım 1960, 14 Kasım 1960, 21 Kasım 1960, 28 Kasım 1960, 5 Aralık 1960, 12 Aralık 1960, 19 Aralık 1960, 26 Aralık 1960, 2 Ocak 1961, 9 Ocak 1961, 16 Ocak 1961, 23 Ocak 1961, 30 Ocak 1961, 6 Şubat 1961, 13 Şubat 1961, 20 Şubat 1961, 27 Şubat 1961, 6 Mart 1961, 13 Mart 1961, 20 Mart 1961, 27 Mart 1961, 4 Nisan 1961, 11 Nisan 1961, 18 Nisan 1961, 25 Nisan 1961, 2 Mayıs 1961, 9 Mayıs 1961, 16 Mayıs 1961, 23 Mayıs 1961, 30 Mayıs 1961, 6 Haziran 1961, 13 Haziran 1961, 20 Haziran 1961, 27 Haziran 1961, 4 Temmuz 1961, 11 Temmuz 1961, 18 Temmuz 1961, 25 Temmuz 1961, 1 Ağustos 1961, 8 Ağustos 1961, 15 Ağustos 1961, 22 Ağustos 1961, 29 Ağustos 1961, 5 Eylül 1961, 12 Eylül 1961, 19 Eylül 1961, 26 Eylül 1961, 3 Ekim 1961, 10 Ekim 1961, 17 Ekim 1961, 24 Ekim 1961, 31 Ekim 1961, 7 Kasım 1961, 14 Kasım 1961, 21 Kasım 1961, 28 Kasım 1961, 5 Aralık 1961, 12 Aralık 1961, 19 Aralık 1961, 26 Aralık 1961, 2 Ocak 1962, 9 Ocak 1962, 16 Ocak 1962, 23 Ocak 1962, 30 Ocak 1962, 6 Şubat 1962, 13 Şubat 1962, 20 Şubat 1962, 27 Şubat 1962, 6 Mart 1962, 13 Mart 1962, 20 Mart 1962, 27 Mart 1962, 4 Nisan 1962, 11 Nisan 1962, 18 Nisan 1962, 25 Nisan 1962, 2 Mayıs 1962, 9 Mayıs 1962, 16 Mayıs 1962, 23 Mayıs 1962, 30 Mayıs 1962, 6 Haziran 1962, 13 Haziran 1962, 20 Haziran 1962, 27 Haziran 1962, 4 Temmuz 1962, 11 Temmuz 1962, 18 Temmuz 1962, 25 Temmuz 1962, 1 Ağustos 1962, 8 Ağustos 1962, 15 Ağustos 1962, 22 Ağustos 1962, 29 Ağustos 1962, 5 Eylül 1962, 12 Eylül 1962, 19 Eylül 1962, 26 Eylül 1962, 3 Ekim 1962, 10 Ekim 1962, 17 Ekim 1962, 24 Ekim 1962, 31 Ekim 1962, 7 Kasım 1962, 14 Kasım 1962, 21 Kasım 1962, 28 Kasım 1962, 5 Aralık 1962, 12 Aralık 19

ABSTRACT

SURNAME LAW AND IN THIS SUBJECT WORKING DISCUSSION

The conception of determining a family name to individuals primarily aims to create a national consciousness and to strengthen the citizenship links within the country. So the surname law can basicly be placed on the reformative list of which the new Turkish republic undertook in search of forming a modern society. There appears to be a general agreement on the necessity of a surname law at the parliament. However, this harmony did not prevent the occurrence of some debates over the exact nature of the law. For instance, a part of the members in the parliament extended the discussion over some details. But in the end, all of these different views collaborated in adoption of the surname law. In the 1940s, a new wave of criticism arouse from Pan-Turkists which proved to have only a slight impact on the matter.

Key Words: Surname law, Turkish Republic

ANA ÇİZGİLERİYLE BİLİM DÖNEMLERİ

Bu çalışma, Türkiye'de Coğrafya biliminin gelişmesi ve yaygınlaşması amacıyla yapılmıştır. Bu süreç, kuşku yok ki, Türkiye'nin modernleşme süreciyle birlikte başlamıştır. Bu süreç, Türkiye'nin modernleşme süreciyle birlikte başlamıştır. Bu süreç, Türkiye'nin modernleşme süreciyle birlikte başlamıştır.

Sonuçta, Türkiye'de coğrafya biliminin gelişmesi ve yaygınlaşması amacıyla yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Türkiye,

GİRİŞ

Çalışmamızın amacı, Türkiye'de coğrafya biliminin gelişmesi ve yaygınlaşmasıyla ilgili ana çizgileri ortaya koymaktır. Bu süreç, Türkiye'nin modernleşme süreciyle birlikte başlamıştır. Bu süreç, Türkiye'nin modernleşme süreciyle birlikte başlamıştır. Bu süreç, Türkiye'nin modernleşme süreciyle birlikte başlamıştır.

Bilindiği gibi, insanoğlunun coğrafya ile ilişkisi çok eskidir. Coğrafya bilimi, insanın yaşadığı ortamla olan ilişkisini anlamak için geliştirilmiştir. Coğrafya bilimi, insanın yaşadığı ortamla olan ilişkisini anlamak için geliştirilmiştir. Coğrafya bilimi, insanın yaşadığı ortamla olan ilişkisini anlamak için geliştirilmiştir.

* Dr., İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi